

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ เพราะการศึกษามีความสำคัญโดยตรงกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ช่วยพัฒนาฟื้นฟูศักยภาพของบุคคลให้สามารถพึ่งตนเอง พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน และพัฒนาสังคมได้ นอกจากนี้การศึกษายังเป็นเครื่องมือในการปลูกจิตสำนึกของบุคคลให้เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นรากฐานของการพัฒนาด้านอื่น ๆ (ภารดี อนันต์นาวี, 2552, หน้า 279) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงอย่างมีคุณภาพ โดยให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี การกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีความอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และมีความเข้มแข็ง นอกจากนี้การจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และในการบริหารงานตามขอบข่ายงานที่กำหนดไว้ในภารกิจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 30-32) ต้องอาศัยการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานหรือคุณภาพทางการศึกษาจะพิจารณาผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ ดังนั้นงานวิชาการจึงนับว่าเป็นงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการบริหาร ส่วนการบริหารด้านอื่นๆ นั้นเป็นงานรองที่ช่วยสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 143)

จากสาระสำคัญที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ และยังนำผลการประเมินไปกำหนดเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) จากผลการประเมิน

คุณภาพการศึกษาระดับชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
ปรากฏผลดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2553-2555

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย	
	ปีการศึกษา 2553		ปีการศึกษา 2554		ปีการศึกษา 2555	
	ระดับ ประเทศ	ระดับ เขตพื้นที่	ระดับ ประเทศ	ระดับ เขตพื้นที่	ระดับ ประเทศ	ระดับ เขตพื้นที่
ภาษาไทย	31.22	29.35	50.04	46.18	45.68	44.64
คณิตศาสตร์	34.85	32.29	52.40	47.27	35.77	33.13
วิทยาศาสตร์	41.56	39.86	40.82	36.49	37.46	36.04
สังคมศึกษาฯ	47.07	45.28	52.22	49.68	44.22	43.17
สุขศึกษาฯ	54.31	54.76	58.87	58.41	54.84	55.30
ศิลปะ	41.10	40.21	46.75	45.64	52.27	53.49
การงานอาชีพฯ	52.52	52.90	55.38	53.06	53.85	54.80
ภาษาอังกฤษ	20.99	14.20	38.37	29.85	36.99	31.90

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2556, หน้า 3

จากตาราง 1 พบว่าผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2553-2555 ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่อยู่ในระดับที่ต่ำ
กว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศอย่างต่อเนื่องใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก คือ ภาษาไทย
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ผลการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคุณภาพ
การศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานชาติและไม่เป็นไปตาม
เป้าหมายของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต
2 ซึ่งสาเหตุของการจัดการศึกษาไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานนั้นมาจากปัจจัยที่หลากหลายและปัจจัยที่

สำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นคือ งานด้านวิชาการ ซึ่งนักวิชาการหลายคน (จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 143 ; ปัญญา แก้วกียร และสุภัทร พันธุ์พัฒนากุล, 2545, หน้า 17) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาอื่น และผู้อำนวยการโรงเรียนบางคน (ดิเรก โรจน์ปาน, 2557, 11 มีนาคม ; เพ็ญพรรณ กริ่งไกร, 2557, 11 มีนาคม ; อัจฉรา คหินทวงศ์, 2557, 11 มีนาคม) ที่อธิบายให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ เช่น หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน ผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบัน และการปรับเปลี่ยนนโยบายของหน่วยเหนือหรือหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งล้วนส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาตกต่ำ ผู้เรียนไม่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่มาตรฐานกำหนด แต่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คือ

1. ด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เป็นผู้นำและขาดองค์ความรู้ทางวิชาการ เน้นการจัดกิจกรรมมากกว่าเน้นการจัดการเรียนรู้ของครู การกำหนดโครงสร้างการทำงานหรือบทบาทหน้าที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ได้บังคับบัญชา ไม่ใช่ข้อมูลเป็นพื้นฐานในการวางแผน และการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ไม่ชัดเจน ไม่มีการวัดและเก็บข้อมูล ขาดการระดมความคิดเห็นในองค์กรเพื่อร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริง การนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้ไม่สามารถนำผลการนิเทศไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างเป็นระบบ

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูใช้วิธีการสอนที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำและผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักต่ำกว่าระดับประเทศทุกปี ครูจัดการเรียนรู้โดยไม่ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงจุดประสงค์ในการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างไร้จุดหมาย ไม่ทำการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ ขาดการวัดและประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลมาวางแผนในการแก้ไขปัญหาได้

3. ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนไม่เข้าใจเป้าหมายของการเรียนในแต่ละเนื้อ ทำให้ไม่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ไม่สามารถเชื่อมโยงบูรณาการไปยังแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ทำ

ให้ผลการเรียนไม่ดี ความรู้ที่นักเรียนได้รับไม่เป็นความเข้าใจที่คงทน จึงไม่สามารถเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง และไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

จากการศึกษาผลงานวิจัยของนักวิจัย (พระมหาชนแดน สมบุตร, 2549, หน้า 120-121) พบว่า ปัจจัยส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ นั้นคือการมีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดี และการพัฒนาศักยภาพครูให้ปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ และจากผลการวิจัยของนักวิจัยหลายคน (บังอร ชนทัตเมธากุล, 2550, หน้า 112 ; จิราภรณ์ ลักษณะานุกูล, 2551, หน้า 113-114 ; สุดสงวน ราชมณี, 2551, หน้า 4 ; นันทนา อารมย์ชื่น 2552, หน้า 125 ; สุพิชชา ประเสริฐ, 2552, หน้า 71 ; สงวน รั้งดิษฐ์, 2553, หน้า 95) พบว่าการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลัก W.H.E.R.E.T.O. จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้และทักษะด้านการเรียนเพิ่มขึ้น ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ มีความกระตือรือร้น สนใจในการเรียนมากขึ้น กล้าแสดงออกและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ผู้เรียนมีความสุขและสนุกสนานในการเรียน และยังช่วยให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นผลให้เกิดความเข้าใจที่คงทน มีความเข้าใจที่ลุ่มลึก สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปใช้ในการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของวิกกินส์ และแม็คไทเกะ (Wiggins & McTighe, 1998, p. 1) ที่กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ตามหลัก W.H.E.R.E.T.O. เป็นกระบวนการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญที่เป้าหมายการเรียนรู้และการบรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด โดยผู้เรียนต้องเกิดความรู้ความเข้าใจที่ติดตัวอย่างยั่งยืนหรือความเข้าใจอันคงทน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้

และจากการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ประสบปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียนไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และเพื่อให้ทันกับยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากหลักการและเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นนั้นมีนักวิชาการหลายคน (วิเศษย์ ลิ้มปนาว, 2544, หน้า 39-40 ; วิทยา สุหฤทธดำรง และนราศรี ถาวรกุล, 2545, หน้า 104 ; วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ 2555, หน้า 363-366) ที่กล่าวว่า ชิกซ์ ชิกมา เป็นกระบวนการปรับปรุงคุณภาพที่จะนำองค์การไปสู่หลักการบริหารอย่างมีระบบแบบแผน เกิดความเป็นเลิศ มุ่งเน้นการจำกัดข้อบกพร่องในกระบวนการทำงานสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2553, หน้า 303-304) ที่กล่าวว่าการนำกระบวนการ ชิกซ์ ชิกมา มาใช้จะทำให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพการบริหาร และจากการศึกษาผลงานวิจัยได้มีการนำกระบวนการ ชิกซ์ ชิกมา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาได้แก่ สุภชัย สุวรรณกนิษฐ (2549, หน้า 192) ที่กล่าวว่ากระบวนการ ชิกซ์ชิกมา

สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาหรือองค์กรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี และยังคงคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑิรา ไชยเฟือก (2552, หน้า 93) ที่กล่าวว่า แนวทางการประยุกต์วิธีการบริหารจัดการแบบซิกซ์ ซิกม่าในสถานศึกษา มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้บริหารงานในสถานศึกษา

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายคน (วิเศษย์ ลิมนวน, 2544, หน้า 39-40 ; วิทยา สุหฤทต์ตรง และนราศรี ถาวรกุล, 2545, หน้า 104 ; กัญยรัตน์ คมวัชระ, 2547, หน้า 33 ; วิรุทธ ชาติกะกาญจน์, 2555, หน้า 370 ; สมคิด บางโม, 2553, หน้า 303) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการนำ ซิกซ์ ซิกม่าไปใช้ในองค์กรของวงการธุรกิจแล้วนั้น การใช้ซิกซ์ ซิกมา ถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญอย่างหนึ่ง ในการบริหารองค์กรให้เกิดความเป็นเลิศ ที่มุ่งเน้นการกำจัดข้อบกพร่องในกระบวนการทำงานขององค์กร ซึ่งจะนำพาองค์กรไปสู่หลักการบริหารและการจัดการอย่างมีระบบแบบแผน และในปัจจุบันมีนักวิชาการหลายคน เช่น รัฟฟ์ แมรี่ (Ruff, 2010) ; (กัญยรัตน์ คมวัชระ, 2547, หน้า 20 ; ศุภชัย สุวรรณนิษฐ, 2549, หน้า 187-188 ; มณฑิรา ไชยเฟือก, 2552, หน้า 93) ที่กล่าวว่าซิกซ์ ซิกม่า ถูกนำมาใช้เป็นกระบวนการบริหารจัดการเชิงคุณภาพในวงการศึกษามาได้ทั้งระดับ ประถมศึกษา และอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาหรือองค์กรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพื่อช่วยในการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกมา มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของการปฏิรูปการศึกษาและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญในเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และกระบวนการ ซิกซ์ ซิกม่า และเป็นแนวปฏิบัติสำหรับการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ

ซิกซ์ ซิกม่า เพราะช่วยให้ได้แนวทางสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of analysis)

หน่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มีอยู่ 3 ขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนมีประชากร ดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นสร้างแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้กระบวนการ ซิกซ์ ซิกม่า ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคุณสมบัติ ผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษา หรือมีผลงานเกี่ยวกับการนำกระบวนการซิกซ์ ซิกม่า มาใช้ในหน่วยงาน

2.2 ขั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการกลุ่มงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ ที่มีอำนาจหน้าที่ ในการกำกับดูแล การบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานในหน่วยงานทางการศึกษาหรือในสถานศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.3 ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า

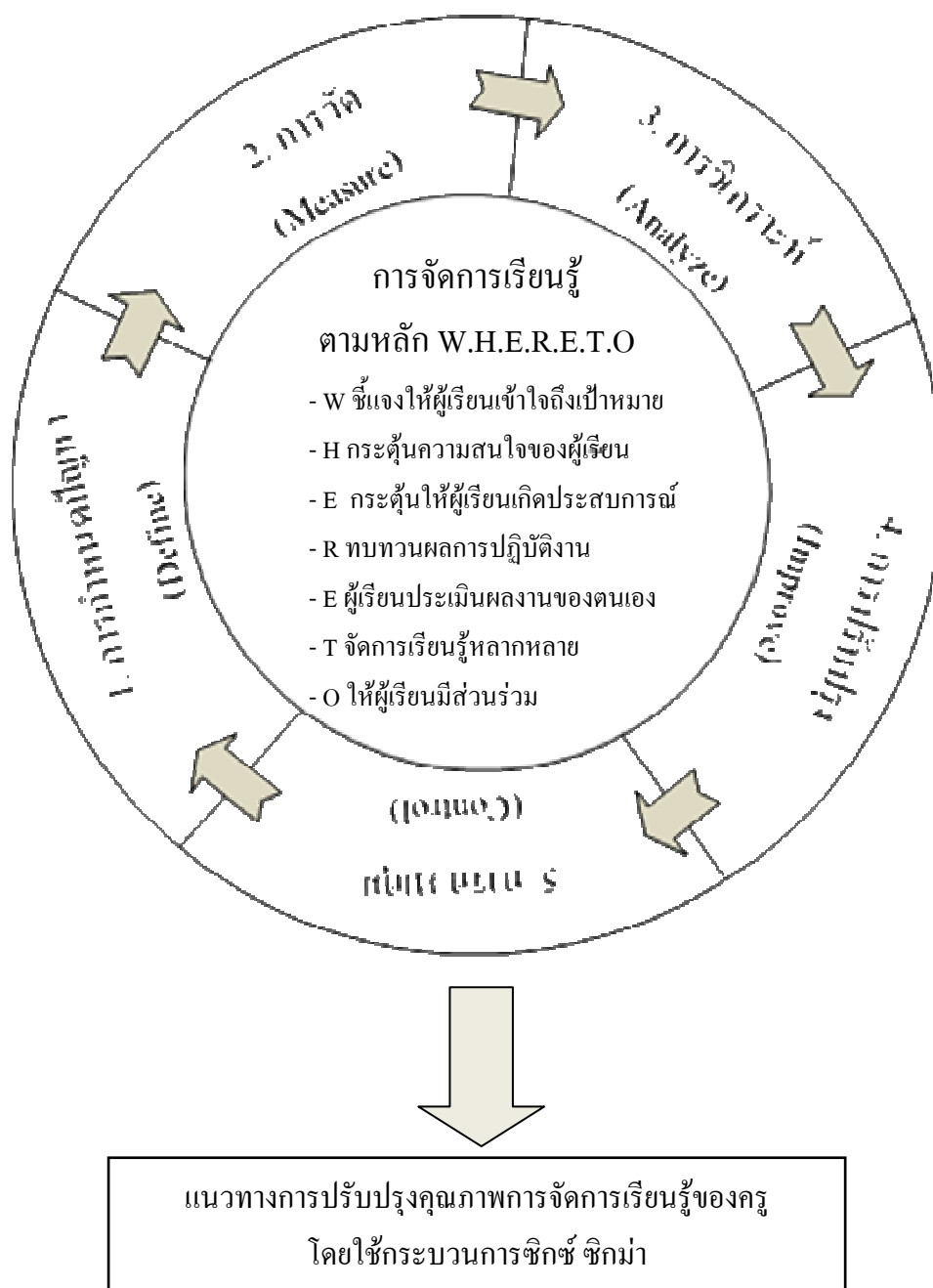
3.2 ความเหมาะสมของแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า

3.3 ความเป็นไปได้ของแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศกับแนวคิด หลักการเกี่ยวกับกระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ของ เทนแนนท์ จีออฟ (Tennant, 2001, p. 33) ที่กล่าวว่ากระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดปัญหา การวัด การวิเคราะห์ การปรับปรุง และการควบคุม ซึ่งกระบวนการซิกซ์ ซิกม่านำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการต่างๆ เพื่อลดปัญหาหรือข้อผิดพลาดขององค์กรในวงการธุรกิจ เช่น วัธชัย ลิมปนาวร (2544, หน้า 39-40) วิทยา สุหฤตดำรง และนราศรี ดาวรรกุล (2545, หน้า 104) สมคิด บางโม (2553, หน้า 303) และมีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวว่า ซิกซ์ ซิกม่า สามารถนำมาใช้ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และกระบวนการบริหารแบบซิกซ์ ซิกม่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา หรือองค์กรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี เช่น รัฟฟ์ แมรี (Ruff, 2010) ; กันยารัตน์ คมวัชระ (2547, หน้า 33) ศุภชัย สุวรรณกนิษฐ (2549, หน้า 187-188) และ มณฑิรา ไชยเผือก (2552, หน้า 93)

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษาหลายคน (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545, หน้า 142-143 ; ปัญญา แก้วกีฬร และสุภัทร พันธุ์พัฒนากุล, 2545 , หน้า 17 ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 3 ; กมล ภูประเสริฐ, 2547, หน้า 6 ; สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 22 ; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2553, หน้า 29) และวิกิกินส์ และแม็ค ไทเกะ (Wiggins & McTighe, 2005, p. 1) พบว่าการออกแบบการเรียนรู้ตามหลัก W.H.E.R.E.T.O. เป็นกระบวนการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญที่ผู้เรียนต้องเกิดความรู้ความเข้าใจที่ติดตัวอย่างยั่งยืนหรือความเข้าใจอันคงทน และสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่เป็นสถานการณ์ที่เป็นสภาพจริง สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน หรือสอดคล้องกับการดำรงชีวิต เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทน ตามหลัก W.H.E.R.E.T.O. ดังนี้

1.1 W (Where to go) คือ การชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเป้าหมายของการเรียนที่เป็นความเข้าใจที่คงทนก่อนทุกครั้ง

1.2 H (Hook and Hold) คือ การกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ติดตามบทเรียนหรือร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการจัดการเรียนรู้

1.3 E (Equip Experience and Explore) คือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถเข้าใจองค์ความรู้ที่คงทน

1.4 R (Rethink and Revise) คือ การให้ผู้เรียนทบทวนผลการปฏิบัติงาน และตรวจสอบชิ้นงานของตนเองเพื่อปรับปรุง แก้ไขให้สมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.5 E (Evaluate) คือ การให้ผู้เรียนประเมินผลงานของตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา

1.6 T (Be Tailored) คือ การจัดการเรียนรู้หลากหลายเพื่อตอบสนองความสนใจ

1.7 O (Organised) คือ การออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

2. กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า หมายถึง การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทน ลดข้อผิดพลาด ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การกำหนดปัญหา (Define) หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู โดยจัดประชุมชี้แจงบทบาท หน้าที่ และมอบหมายให้คณะกรรมการร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูตามหลัก W.H.E.R.E.T.O.

2.2 การวัด (Measure) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูทุกคนตามตัวชี้วัด โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และจัดประชุมครูเพื่อกำหนดเป้าหมายและประกาศเป้าหมายให้ทุกคนทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

2.3 การวิเคราะห์ (Analyze) หมายถึง การประชุมครูเพื่อร่วมหาสาเหตุของครูที่ไม่แสดงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ ตามหลัก W.H.E.R.E.T.O. และร่วมกันเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูให้จัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด และกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.4 การปรับปรุง (Improve) หมายถึง การจัดทำแผนเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ของครู มอบหมายงานตามขอบข่ายงาน จัดทำเอกสารให้ความรู้กับครู และ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง

2.5 การควบคุม (Control) หมายถึง การจัดกิจกรรมนิเทศภายในเพื่อช่วยเหลือ แนะนำให้ครูแสดงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนด

3. ความเหมาะสมของแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้ กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้จากการประมาณค่าความสอดคล้องระหว่าง แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า กับสภาพปัญหาตามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอวัดได้ด้วยแบบสอบถามประเภทประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ความเป็นไปได้ของแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้ กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้จากการประมาณค่าความสามารถในการ ปฏิบัติตามแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ภายใต้ สัภาพความพร้อมทางด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการที่สถานศึกษามี อยู่ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอวัดได้ด้วยแบบสอบถามประเภทประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาของรัฐบาลทุกระดับที่อยู่ใน การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ใน การส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางซ้าย อำเภอบางไทร อำเภอบางบาล อำเภอบางปะอิน อำเภอผักไห่ อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอเสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยคาดว่าจะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้แนวทางการ ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ที่มีความสอดคล้องกับ สภาพปัญหาของสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวางแผนงาน โดยการพัฒนผู้บริหารสถานศึกษา และติดตามนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา

2. สถานศึกษาได้แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการซิกซ์ ซิกม่า ที่เป็นไปได้ภายใต้ศักยภาพความพร้อมทางด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เวลา และการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น